

DISPUTATION I PSYKOLOGI

Författare: Anna Nyberg

Plats: Institutionen för folkhälsovetenskap NASP - Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa vid Karolinska Institutet

Avhandling: The impact of managerial leadership on stress and health among employees

Datum: 2009-10-23

Chefen kan ge dig hjärtinfarkt

Det finns ett tydligt samband mellan ledarskap och konstaterad hjärt/kärlsjukdom bland de anställda. Psykolog Anna Nyberg visar detta i en prospektiv studie som ingår i hennes avhandling.

Anna Nyberg, psykolog vid Institutionen för folkhälsovetenskap på Karolinska institutet, har lagt fram en avhandling med titeln *The impact of managerial leadership on stress and health among employees*. Avhandlingen bygger på fem delstudier, som alla syftade till att studera relationen mellan chefs ledarskap och medarbetarnas stress och hälsa.

Den femte delstudien är extra intressant och har fått mycket uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. I denna prospektiva studie visas ett tydligt samband mellan ledarskap och objektivt konstaterad (via registerdata) hjärt/kärlsjukdom bland deras anställda. I en grupp på cirka 3 000 män identifierades och studerades de som under en tioårsperiod drabbats av hjärt/kärlsjukdom. Det var 74 män.

FORSKARGRUPPEN kunde se att chefs beteende hade haft stor betydelse för sjukdomsrisk. Det verkar finnas ett klart dos-respons-samband; ju längre du varit utsatt för en dålig chef, desto större är risken för sjukdom. Under tioårsperioden ökade risken med 25 procent. Detta samband var starkt även efter kontroll för traditionella riskfaktorer för hjärtsjukdom såsom rökning, motionsvanor och stressigt arbete. I övriga delstudier har självskattad hälsa använts som utfallsmått. I samtliga studier har medarbetarna bedömt sina chefer med hjälp av frågeformulär.

Vad är det då för chefsbeteenden som ökar risken för ohälsa hos medarbetarna? Både aktivt destruktiva beteenden, som att agera diktatoriskt, oärligt eller ovänligt, och mer passivt beteende, som att undvika och dra sig undan medarbetarna, inverkar negativt på de anställdas hälsa.

ANNA NYBERG har inte bara beskrivit risker och elände, utan även vad som utmärker ett positivt ledarskap. Att chefen ger medarbetarna tydlig information, befogenheter, stöd och uppmuntran fungerar hälsobefrämjande, liksom att chefen visar integritet och ärlighet och underlättar för medarbetarna att arbeta tillsammans och delta i arbetsplatsens utveckling.

Avhandlingen visar hur viktigt det är att chefer får bra utbildning, träning och förutsättningar för att utöva ett gott, (tydligt, stödjande, inkluderande) ledarskap.

Avhandlingen finns på Karolinska institutets webbplats
<http://diss.kib.ki.se/2009/978-91-7409-614-9/>

CARL ÅBORG

Psykolog

Docent, Karolinska Institutet